

Sygn. akt II Ca 885/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 grudnia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Dariusz Iskra

po rozpoznaniu w dniu 30 grudnia 2015 roku w Lublinie, na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa M. A.

przeciwko T. M.

o zapłatę kwoty 7000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 13 lutego 2013 roku do dnia zapłaty

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie z dnia 16 lipca 2015 roku, w sprawie VIII C 3375/13 upr

I. oddala apelację;

II. oddala wniosek T. M. o zasądzenie od M. A. zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

Sygn. akt. II Ca 885/15

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 13 maja 2013 roku powód – M. A. wniósł o zasądzenie od pozwanego – T. M. kwoty 7500 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 13 lutego 2013 roku do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych (k. 2-3v).

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że w związku z wypowiedzeniem przez pozwanego umowy najmu lokalu mieszkalnego domaga się zwrotu kaucji w kwocie 4500 zł, zwrotu nadpłaconego czynszu najmu w kwocie 2500 zł oraz zadośćuczynienia w kwocie 500 zł.

*

Zarządzeniem z dnia 26 czerwca 2013 roku pozew w części obejmującej żądanie zapłaty zadośćuczynienia przekazany został do Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie (k. 21).

W toku dalszego postępowania powód popierał powództwo o zapłatę kwoty 7000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 13 lutego 2013 roku do dnia zapłaty (k. 22-23v).

*

Nakazem zapłaty z dnia 19 lipca 2013 roku, wydanym w postępowaniu upominawczym, Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie nakazał, aby T. M. zapłacił na rzecz M. A. kwotę 7000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 13 lutego 2013 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 1279,50 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (k. 34).

*

Od nakazu zapłaty z dnia 19 lipca 2013 roku T. M. wniósł sprzeciw, zaskarżając nakaz w całości (k. 39-40v).

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

*

Wyrokiem z dnia 16 lipca 2015 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie:

I. zasądził od T. M. na rzecz M. A. kwotę 4500 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 31 lipca 2013 roku do dnia zapłaty;

II. oddalił powództwo w pozostałej części;

III. zasądził od T. M. na rzecz powoda M. A. kwotę 942,98 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego;

IV. przejął na rachunek Skarbu Państwa kwotę 591,92 zł tytułem wydatków tymczasowo wyłożonych z sum budżetowych Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie (k. 191).

W uzasadnieniu wyroku Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 15 czerwca 2012 roku w L. T. M. zawarł z M. A. i A. A. umowę najmu lokalu mieszkalnego położonego w L. przy ul. (...) na czas określony od dnia 1 września 2012 roku do dnia 31 sierpnia 2013 roku.

Sąd ustalił, że powód objął lokal mieszkalny w posiadanie w dniu 2 września 2012 roku.

Sąd ustalił, że powód uiścił na rzecz pozwanego kwotę 4500 zł tytułem kaucji ustalonej w umowie najmu. W dniu 10 września 2012 roku z konta powoda dokonano przelewu na konto pozwanego kwoty 3000 zł tytułem czynszu najmu przedmiotowego lokalu. W dniu 10 października 2012 roku z konta powoda dokonano przelewu na konto pozwanego kwoty 3000 zł tytułem czynszu najmu przedmiotowego lokalu.

Sąd ustalił, że we wrześniu 2012 roku w przedmiotowym lokalu mieszkał przez kilka dni znajomy powoda i jego brata – A. M. A..

Sąd ustalił, że pismem z dnia 25 września 2012 roku T. M. wypowiedział powodowi umowę najmu w trybie natychmiastowym z uwagi na używanie przedmiotu najmu niezgodnie z umową i przeznaczeniem, poprzez udostępnianie lokalu osobom trzecim bez zgody wynajmującego, dewastowanie go, organizowanie imprez, głośnych spotkań towarzyskich, zakłócanie ciszy nocnej, spokoju sąsiadów oraz zaśmiecanie klatki schodowej. Wynajmujący wezwał najemcę do wydania lokalu i kluczy w terminie trzech dni.

Sąd Rejonowy ustalił, że M. A. i A. A. opuścili lokal przy ul. (...) w dniu 3 listopada 2012 roku. W tym samym dniu sporządzony został „protokół przejęcia lokalu mieszkalnego” pomiędzy H. M. oraz powodem i jego bratem.

Sąd ustalił, że pismem z dnia 17 stycznia 2013 roku pełnomocnik powoda wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 7500 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 17 stycznia 2012 roku w terminie siedmiu dni od otrzymania wezwania.

Sąd Rejonowy przytoczył treść przepisu art. 659 § 1 k.c. i wskazał, że strony ustaliły miesięczny czynsz w wysokości 3000 zł, płatny do dziesiątego dnia każdego miesiąca z góry, poczynając od września 2012 roku.

Sąd uznał, że powód zapłacił pozwanemu łącznie 6000 zł tytułem czynszu za wrzesień i październik 2012 roku. Sąd wskazał, że powód wydał lokal pozwanemu w dniu 3 listopada 2012 roku, zatem w październiku 2012 roku użytkował lokal i za ten okres powód powinien zapłacić pozwanemu czynsz z tytułu bezumownego korzystania z lokalu „równowarty” czynszowi ustalonemu w umowie. Pozwany zaliczył kwotę 3000 zł zapłaconą przez powoda w dniu 10 października 2012 roku „na poczet października 2012 roku”, dlatego bezzasadne jest powództwo w części obejmującej żądanie zapłaty kwoty 3000 zł z tytułu nadpłaconego czynszu.

Sąd Rejonowy przytoczył treść przepisu art. 675 k.c. i wskazał, że pozwany nie wykazał, aby powód pogorszył rzecz w wyniku nieprawidłowego używania lokalu, a tym bardziej prawidłowego używania lokalu.

Sąd uznał zatem, że pozwany powinien zwrócić kaucję powodowi, który ja uiścił.

Sąd Rejonowy wskazał, że zasądził kwotę 4500 zł z odsetkami ustawowymi na podstawie art. 481 k.c. od daty doręczenia pozwanemu odpisu nakazu zapłaty.

*

Od wyroku z dnia 16 lipca 2015 roku apelację wniósł pozwany, zaskarżając wyrok w części obejmującej rozstrzygnięcia zawarte w punktach I i III (k. 203-204).

Pozwany zarzucił:

„1) nierozpoznanie istoty sporu poprzez nieodniesienie się przez Sąd I Instancji do zarzutu pozwanego zgłoszonego w sprzeciwie od nakazu zapłaty co do braku samodzielnej legitymacji po stronie powoda i możliwości jedynie łącznego dochodzenia należności, w tym wpłaconej kaucji przez powoda M. A. oraz jego brata A. A.”.

Pozwany wniósł o:

„1) o zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania za obie instancje;

ewentualnie:

2) o uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu Lublin-Zachód w Lublinie do ponownego rozpoznania przy pozostawieniu temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania odwoławczego”.

*

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja pozwanego jest bezzasadna i w związku z tym podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że nie jest zasadny wniosek apelacji o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania. Wprawdzie wniosek ten został zgłoszony jako wniosek ewentualny, ale, jako dalej idący, wymaga omówienia w pierwszej kolejności.

Z przepisów art. 386 § 2 i 4 k.p.c. wynika, że uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji może nastąpić tylko w razie stwierdzenia nieważności postępowania, w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Dodatkową podstawę prawną uchylenia wyroku stanowi przepis art. 505¹² § 1 k.p.c., mający zastosowanie w postępowaniu uproszczonym. Przepis ten stanowi, że jeżeli sąd drugiej instancji stwierdzi, że zachodzi naruszenie prawa materialnego, a zgromadzone dowody nie dają wystarczających podstaw do zmiany wyroku, uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania.

W ocenie Sądu Okręgowego w rozpoznawanej sprawie nie zachodzi potrzeba uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu. Postępowanie przed Sądem pierwszej instancji nie jest

dotknięte nieważnością. Wydanie wyroku przez Sąd Okręgowy nie wymaga również przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, ani też nawet uzupełniania, czy powtarzania postępowania dowodowego.

W sprawie nie zachodzą również okoliczności, o których mowa w art. 505¹² § 1 k.p.c.

Rzeczywiście można natomiast przyjąć, że Sąd pierwszej instancji nie wypowiedział się w uzasadnieniu wyroku w kwestii zasadności zarzutu podniesionego przez pozwanego już w sprzecznie od nakazu zapłaty, a mianowicie zarzutu, że powód nie ma samodzielnej legitymacji procesowej do dochodzenia zwrotu wpłaconej kaucji, co jednak nie oznacza jeszcze, że Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy.

Naruszenie przez Sąd pierwszej instancji przepisu art. 328 § 2 k.p.c. i niewypowiedzenie się co do merytorycznego zarzutu podniesionego przez pozwanego nie oznacza jednak, że w przedmiotowej sprawie Sąd Rejonowy nie rozpoznał istoty sprawy. Sąd Rejonowy przeprowadził bowiem postępowanie dowodowe i dokonał ustaleń faktycznych w zakresie okoliczności stanowiących podstawę faktyczną podniesionego zarzutu.

Nawet jednak gdyby hipotetycznie założyć, że nie została rozpoznana istota sprawy, to i tak nie zachodziłaby potrzeba uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu. Z przepisu art. 386 § 4 k.p.c. wynika, że w razie nierozpoznania istoty sprawy przez sąd pierwszej instancji sąd drugiej może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania, jednak rozstrzygnięcie takie nie jest obligatoryjne. W tych wszystkich wypadkach, w których możliwe jest rozpoznanie istoty sprawy przez sąd drugiej instancji bez naruszenia prawa strony do obrony swoich praw, a także bez naruszenia prawa strony do faktycznego, a nie tylko formalnego, rozpoznania sprawy przez sądy dwóch instancji merytorycznych, sąd drugiej instancji powinien samodzielnie rozpoznać istotę sprawy i wydać wyrok merytoryczny, nie zaś uchylać wyrok sądu pierwszej instancji i przekazywać sprawę temu sądowi do ponownego rozpoznania.

W rozpoznawanej sprawie powód był w pełni legitymowany do dochodzenia roszczenia objętego pozwem. Nie istniało bowiem współuczestnictwo konieczne powoda i drugiego najemcy.

Z przepisów art. 72 § 2 k.p.c. i art. 195 k.p.c. wynika, że współuczestnictwo konieczne w procesie wyraża się w tym, że sprawa kilku osób, jako powodów, lub przeciwko kilku osobom, jako pozwanym, może toczyć się tylko łącznie.

Przyjmuje się, że współuczestnictwo konieczne w procesie może wynikać:

- a) z samej istoty stosunku prawnego, gdzie konieczność łącznego występowania uprawnionych lub zobowiązanych wynika z łącznej legitymacji procesowej,
- b) z przepisu ustawy, gdzie niezależnie od istoty stosunku prawnego ustawa wskazuje na konieczność współwystępowania w procesie określonych podmiotów¹.

W stanie faktycznym rozpoznawanej sprawy nie istniało współuczestnictwo konieczne najemców lokalu. Nie wynika ono ani z przepisu ustawy, który nakazywałby łączny udział współnajemców tej samej rzeczy w sprawie o zwrot kaucji wpłaconej na zabezpieczenie roszczeń wynajmującego, ani też nie wynika z istoty stosunku najmu.

Kaucja wpłacana przez wynajmującego na zabezpieczenie roszczeń najemcy jest ze swojej istoty świadczeniem podzielnym. Zwrot niewykorzystanej kaucji przysługuje po ustaniu najmu temu najemcy, który uiścił kaucję. Jeżeli kaucję uiściło kilku współnajemców przysługuje im zwrot w odpowiednich częściach, chyba że umówiono się inaczej, w szczególności przewidując w umowie najmu lub w późniejszej umowie solidarne uprawnienie współnajemców do otrzymania zwrotu kaucji.

W rozpoznawanej sprawie Sąd Rejonowy ustalił, że kaucję uiścił powód – M. A.. Tego ustalenia pozwany nie kwestionuje w apelacji.

W związku z powyższym należy uznać, że powód jest legitymowany do dochodzenia całego roszczenia z tytułu kaucji.

Apelacja pozwanego podlegała zatem oddaleniu.

*

Na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił wniosek T. M. o zasądzenie od M. A. zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

W związku z tym, że apelacja pozwanego została oddalona w całości, pozwany jest stroną przegrywającą sprawę w całości w postępowaniu odwoławczym. Pozwany nie może zatem uzyskać od powoda zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

Z kolei powód, który był reprezentowany w postępowaniu odwoławczym przez pełnomocnika będącego adwokatem, nie złożył w postępowaniu apelacyjnym spisu kosztów, jak również nie zgłosił wniosku o przyznanie kosztów według norm przepisanych. Roszczenie powoda o zwrot kosztów postępowania odwoławczego wygasło zatem na podstawie art. 109 § 1 zd. 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.

*

Z tych wszystkich względów i na podstawie powołanych wyżej przepisów Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.

1 Por. M. Manowska, Komentarz do art. 72 k.p.c., Lex.